

## Organisera lokalt brottsförebyggande arbete

# Fagersta kommun

Det är de lokala omständigheterna och parterna som ingår i det brottsförebyggande arbetet som avgör hur arbetet bäst ska organiseras.

Vilka aktörer blir viktiga i det brottsförebyggande arbetet, och hur ska det struktureras? Svaren på dessa frågor kommer att variera från kommun till kommun. I det här faktabladet presenterar vi hur en kommun kan organisera sitt brottsförebyggande arbete och vad som är bra att tänka på. Det gör vi utifrån exemplet Fagersta kommun.

### Mål och strategier i Fagersta

Mål och strategier formuleras på följande sätt i Fagersta:

**MÅL:** Vi har ett gott samarbete med polisen och säkerställer att hela Fagersta är en trygg plats att bo och vistas i.

Vi har flera centrum med flera olika mötesplatser för rekreation och upplevelser, där människor kan umgås tryggt (Vision 2030).

**STRATEGIER:** Fagersta kommun arbetar kunskapsbaserat i samverkan för att på bästa möjliga sätt motverka brott och skapa trygghet. Vi baserar vårt förebyggande arbete på tre nivåer: en universell nivå som är insatser riktade till hela befolkningen, en selektiv nivå som är insatser riktade till utvalda målgrupper och en indikerad nivå med insatser som riktar sig till särskilt utvalda individer.

### FAGERSTA KOMMUN

**Folkmängd:** 13 391 invånare

**Anmälda brott per 100 000 invånare:**  
11 777 (preliminär siffra för 2020)

#### Självrapporterad utsatthet för brott:

18,1 procent av svarande i polisområdet Norra Västmanland uppger att de under 2019 utsattes för brott mot enskild person\*. Värdet för hela landet är 22,6 procent (Nationella trygghetsundersökningen 2020).

\* Siffran avser andelen i befolkningen som uppgett att de under 2019 utsattes för någon eller några av de brottstyper som i NTU sammantaget kallas för brott mot enskild person: misshandel, hot, sexualbrott, personrån, fickstöld, försäljningsbedrägeri, kort-/kreditbedrägeri eller nätcrankning. **Läs mer om Nationella trygghetsundersökningen på [www.bra.se/ntu](http://www.bra.se/ntu)**

### BRÅ – KOM IGÅNG MED ARBETET

#### Bestäm vad kommunen vill uppnå med det brottsförebyggande arbetet

Kom överens om hur det brottsförebyggande arbetet ska fungera och vad det ska leda till.

#### Fundera på följande frågor:

- Vad är syftet med att arbeta brottsförebyggande lokalt? Vilka mål vill kommunen uppnå med det brottsförebyggande arbetet?
- Vilka är målgrupperna för arbetet?
- Var ligger huvudansvaret för arbetet? Ligger tyngdpunkten på till exempel säkerhetsarbete, på trygghetsarbete eller på det brottsförebyggande arbetet? Eller finns alla delar med?

## Styrdokument i Fagersta

### Plan för systematiskt brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete i Fagersta kommun

I den övergripande planen anges mål och strategier för det brottsförebyggande och trygghetsfrämjande arbetet.

### Medborgarlöfte

Fagersta har upprättat ett medborgarlöfte, som är ett gemensamt dokument för polisen och kommunen. Där formuleras mål som omsätts och följs upp genom EST-arbetet.

I Fagersta tas utifrån medborgarlöftet så kallade inriktningsbeslut om det brottsförebyggande arbetet var tredje månad. Lokala BRÅ i Fagersta tar fram ett förslag till politiskt beslut. Förslaget utgår från arbetet med gemensamma lägesbilder och omfattar följande områden:

- Hot och våld
- Ordningsstörning och otrygghet
- Extremism och kriminella nätverk
- Ungdomar och skolor
- ANDT (alkohol, narkotika, dopning och tobak)
- Övrigt (till exempel hot och hat på sociala medier).

## BRÅ – TA FRAM STYRANDE DOKUMENT

Det bör finnas styrande dokument som visar hur kommunens aktörer ska samverka. I dokumenten bör det också framgå hur prioriterat det brottsförebyggande arbetet är.

### Utgå från de här frågorna:

- Finns det redan styrande dokument kopplade till det brottsförebyggande arbetet, till exempel i form av inriktningsdokument, handlingsplaner eller samverkansavtal? Eller behöver ni ta fram nya dokument?
- Hur följer ni upp dokumenten?

## BRÅ – ORGANISERA ARBETET – BÅDE STRATEGISKT OCH OPERATIVT

Brottsförebyggande arbete bygger på att relevanta aktörer samverkar för att uppnå resultat. Vanligen finns det någon form av samverkansorgan i kommunen som ansvarar för de brottsförebyggande frågorna. Det kan kallas för exempelvis brottsförebyggande råd eller trygghetsråd. Dessa råd består oftast av representanter från kommunens olika verksamheter och ett antal övriga aktörer.

### Några frågor att överväga när ni ska organisera kommunens arbete:

- Vem ska ha beslutsmandatet? Är det ett brottsförebyggande råd som ska ha det, eller finns det övergripande styrgrupp, en chefsgrupp eller liknande?
- Ska det finnas både politiker och tjänstemän i rådet och styrgruppen?
- Vem ska vara ordförande respektive sammankallande?
- Hur ska ni rapportera aktuell information?
- Hur snabbt ska beslut fattas, och i vilket forum?
- Vilka är de ekonomiska förutsättningarna för det brottsförebyggande arbetet?

## BRÅ – FÖRSLAG PÅ ORGANISATION: STYRGRUPP, BEREDNINGSGRUPP OCH ARBETSGRUPPER

För att få struktur på verksamheten är ett förslag att skapa en styrgrupp, en beredningsgrupp och arbetsgrupper.

### Styrgruppen förankrar och skapar mandat

Styrgruppen skapar förutsättningar för aktörernas samverkan genom att förankra och ge mandat för arbetet. Styrgruppen ska också

- ansvara för att visioner bryts ner till realiserbara, konkreta mål och delmål
- se till att åtaganden genomförs.

Styrgruppen kan bestå av chefen för lokalpolisområdet, kommunstyrelsens ordförande och kommundirektören.

### Beredningsgruppen arbetar strategiskt

Beredningsgruppen är länken mellan styrgruppens beslut och arbetsgruppernas utförande. Gruppen ska arbeta strategiskt med att planera, utforma och följa upp arbetet. De föreslår insatser utifrån det lokala läget och presenterar dessa för styrgruppen, som fattar beslut om vad som ska göras.

Beredningsgruppen kan bestå av chefer från de avdelningar eller förvaltningar som berörs av de prioriteringar som styrgruppen gör. Det kan i praktiken betyda att polisen deltar genom kommunpolisen, medan kommunen deltar genom olika förvaltningschefer och kommunens samordnare av brottsförebyggande arbete. Det lokala brottsförebyggande rådet kan utgöra en sådan grupp.

Utöver kommun och polis kan även andra aktörer ingå i gruppen, till exempel fastighetsbolag, delar av civilsamhället och lärosäten.

### Lokalt brottsförebyggande råd samordnar

Det lokala brottsförebyggande rådet i Fagersta samordnar det brottsförebyggande och trygghetsfrämjande arbetet. Rådet har en strategisk och beslutande roll, och i rådet finns representanter (vanligtvis chefer) för kommunens verksamheter, polisen och Norra Västmanlands kommunalteknikförbund. Lokala BRÅ sammanträder sex gånger per år. Kommunpolitiker är inte med i rådet, men BRÅ rapporterar regelbundet till kommunstyrelsen. Ingen särskild budget är avsatt för arbetet, utan beslutmandatet ligger på respektive chef.

Fagersta tillämpar EST (effektiv samordning för trygghet) – ett kunskapsbaserat samarbete mellan kommunen, polisen och fastighetsägare med flera i det vardagliga linjearbetet. Kommunen har en EST-grupp som består av samordnare samt representanter från olika verksamheter. EST-gruppen träffas varannan vecka och skapar en gemensam lägesbild utifrån en given

mall. Deltagarna har i uppdrag att dokumentera de lägesbilder som kommer in mellan mötena, för att sedan rapportera om dessa på mötena. Deltagarna ska också ta fram underlag för sina lokala lägesbilder, till exempel statistik över larm, orosanmälningar, rapporter med mera.

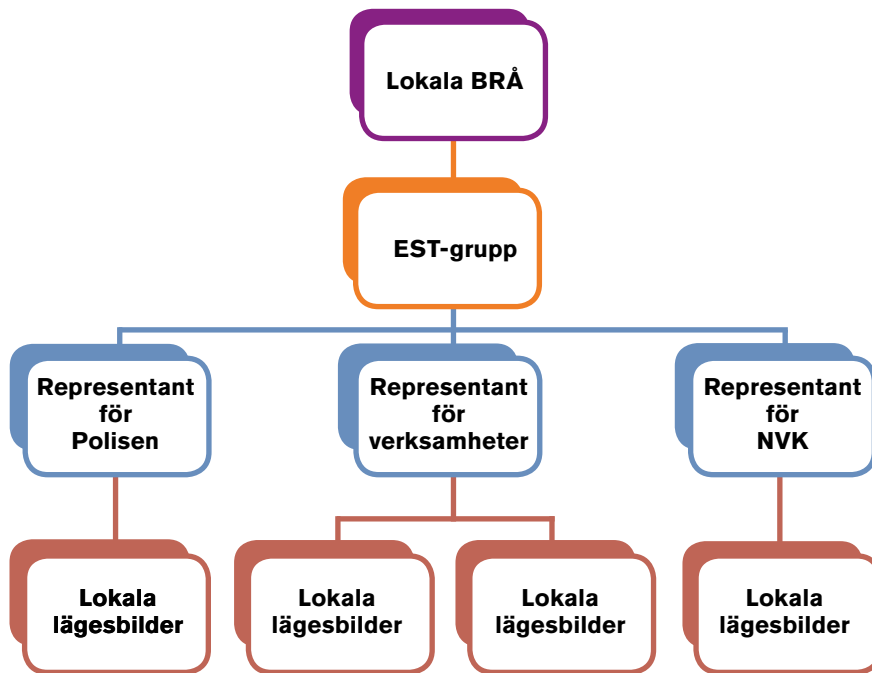
## BRÅ – ARBETSGRUPPER ARBETAR OPERATIVT

**Arbetsgrupperna** utför de arbetsuppgifter som styrgruppen beslutar om.

**Beredningsgruppen** ansvarar för att tillsätta arbetsgrupperna.

**Grupperna sätts samman** utifrån vad som ska göras och är ofta tidsbegränsade. Deras arbete ska utgå från de behov som finns lokalt.

## ORGANISATION FÖR DET BROTTSFÖREBYGGANDE ARBETET I FAGERSTA



### Samordnare för brottsförebyggande arbete i Fagersta

Fagersta har en anställd samordnare för det brottsförebyggande arbetet. Tjänsten är på totalt 100 procent och innehåller flera ansvarsområden vid sidan av det brottsförebyggande arbetet. Samordnaren är placerad under kommunledningen och arbetar nära kommunpolisen och andra samverkansaktörer i EST-arbetet.

### BRÅ – KOMMUNENS SAMORDNARE OCH KOMMUNPOLISEN HAR EN VIKTIG ROLL

Kommunens samordnare är vanligtvis en specifik tjänstemannafunktion som ansvarar för det brottsförebyggande arbetet, antingen på heltid eller som en del av tjänsten. Samordnaren ska se till att arbetet baseras på kunskap och att aktörernas samarbete fungerar smidigt. Därför måste samordnaren få tydliga mandat från kommunledningen. Samordnaren kan vara placerad under kommunstyrelsen eller under någon nämnd, men arbetet får troligen större genomslag och förankring i kommunen genom kommunstyrelsen.

Kommunpolisen arbetar med de brottsförebyggande frågorna på uppdrag av chefen för lokalpolisområdet. Det ska stå klart att arbetet är prioriterat. Kommunpolisens och samordnarens arbete kan också handla om att hitta sätt att förankra arbetet i den egna organisationen eller att kunna hantera professionella eller kulturella skillnader mellan polis och kommun. Kommunpolisen och samordnaren ska även ha förmågan att engagera och involvera medborgarna i det lokala brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet.

## Kontinuerlig utvärdering

Fagersta följer upp och utvärderar sitt arbete med trygghet kontinuerligt. De utgår då från en metod som kallas Smarta mål för implementering av insatser. De följer också upp genom att analysera utvalda nyckeltal som är baserade på brottsstatistik och trygghetsmätningar. Dessutom genomför de Statistiska Centralbyråns medborgarundersökning vartannat år, där en trygghetsmätning ingår

## BRÅ – UPPFÖLJNING

Det är viktigt att kontinuerligt följa upp det brottsförebyggande arbetet, för att se om organiseringen och utförandet av arbetet verkligen fungerar. Följ upp arbetet systematiskt genom att undersöka om kommunen har uppnått de mål som ni har satt upp för arbetet. Delar av arbetet och olika projekt kan utvärderas under arbetets gång eller i efterhand, genom exempelvis processutvärderingar och/eller effektutvärderingar.

### KONTAKTA FAGERSTA KOMMUN

#### Har du frågor om Fagerstas brottsförebyggande arbete?

Hör av dig till kontaktpersonen  
Annika Hedberg-Roth.

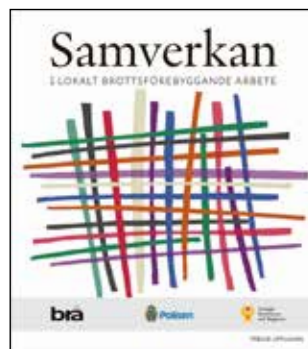
[annika.hedberg.roth@fagersta.se](mailto:annika.hedberg.roth@fagersta.se)

## Publikationer från Brå



### Orsaksanalys i lokalt brottsförebyggande arbete.

Handbok. Stockholm: Brottsförebyggande rådet (2018).



### Samverkan i lokalt brottsförebyggande arbete (3:e uppl.)

Handbok. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.



### Kartläggning och lägesbild

(1:a uppl.) Handbok. Stockholm: Brottsförebyggande rådet (2021).